

**Raport z wykonania i efektów realizacji
Miejskiego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024
w roku 2023**

I. WSTĘP

Nadużywanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych stanowi poważny problem natury medycznej, społecznej i ekonomicznej. Społeczne i ekonomiczne skutki uzależnienia to między innymi utrata pracy i źródła dochodów, utrata oszczędności, zerwanie kontaktów z otoczeniem, utrata przyjaciół i najbliższych osób. Uzależnienie może przyczynić się do pogorszenia stanu zdrowia, rozpadu więzi rodzinnych, zakłócania bezpieczeństwa publicznego, przemocy w rodzinie. Uzależnienie może być źródłem problemów z prawem. Szkody w znacznym stopniu dotyczą także członków rodziny osoby nadużywającej substancji psychoaktywnych.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024 uwzględniał konieczność podejmowania działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, a także działań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Działania podejmowane na poziomie lokalnym obejmowały szerokie grono odbiorców i poparte były diagnozą lokalnych zagrożeń społecznych oraz analizę zasobów lokalnych i zewnętrznych warunkujących skuteczną realizację założonych celów. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024, opracowany został w oparciu o:

- Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawę z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym;
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, którego elementem składowym są Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin ustawa o samorządzie gminnym. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

II. ORGANIZACJA PROGRAMU I PODSTAWY PRAWNE

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Łuków na lata 2022-2024, zwany dalej Miejskim Programem określił strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Sposoby realizacji zadań dostosowane były do potrzeb lokalnych, możliwości w zakresie zasobów osobowych i instytucjonalnych. Główna strategia działań określonych w Miejskim Programie na lata 2022-2024 opierała się na systemowym i konsekwentnym wdrażaniu programów profilaktycznych i terapeutycznych na różnych płaszczyznach i przy współpracy różnych środowisk.

Działania te podejmowano w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym;
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, którego elementem składowym są Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przepisy lokalne dotyczące wykonywania zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii:

- Uchwała Nr III/15/2018 Rady Miasta Łuków z dnia 19 grudnia 2018r. /Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego z 2018r. poz. 6332/ w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Łuków;
- Uchwała Nr LV/407/2022 Rady Miasta Łuków z dnia 01 kwietnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Łuków na lata 2022-2024.

Zarządzenia Burmistrza Miasta Łuków:

- zarządzenie w sprawie powołania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Nr 1/2011 z dnia 3 stycznia 2011r. zmienionego Zarządzeniem Nr 41/2013 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 22 kwietnia 2013r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 146/2014 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 09 grudnia 2014r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 147/2014 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 09 grudnia 2014r. w sprawie uzupełnienia składu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 149/2015 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 30 września 2015r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 151/2015 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 01 października 2015r. w sprawie uzupełnienia składu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- zarządzenie Nr 17/2019 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 31 stycznia 2019r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 189/2019 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 31 grudnia 2019r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 21/2019 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 01 lutego 2019r. w sprawie uzupełnienia składu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 190/2019 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 31 grudnia 2019r. w sprawie uzupełnienia składu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

- zarządzenie Nr 104/2020 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 31 lipca 2020r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 106/2020 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 03 sierpnia 2020r. w sprawie uzupełnienia składu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 158/2021 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 29 października 2021r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 79/2022 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 18 maja 2022r. w sprawie uzupełnienia składu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 210/2022 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 30 grudnia 2022r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zarządzenie Nr 6/2023 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 9 stycznia 2023 r. w sprawie uzupełnienia składu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zarządzenie Nr 143/2023 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 31 października 2023 r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zarządzenie Nr 209/2022 Burmistrza Miasta Łuków z dnia 30 grudnia 2022r. w sprawie przyjęcia harmonogramu realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania narkomanii dla Miasta Łuków na 2023 rok.

III. CEL GŁÓWNY MIEJSKIEGO PROGRAMU I DZIAŁANIA REKOMENDOWANE

Dla potrzeb opracowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Łuków na lata 2022-2024, pozyskano następujące dane diagnostyczne:

- Diagnoza czynników wzmacniających i utrudniających realizację programów profilaktycznych, a w szczególności programów rekomendowanych przez pedagogów łukowskich szkół za rok 2019 - opracowanie Dariusz Nikiel - Pełnomocnik Burmistrza do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- Badania społeczne w punktach sprzedaży alkoholu - diagnoza potencjalnej dostępności alkoholu dla osób nieletnich - badania realizowane przez Centrum Działań Profilaktycznych Wieliczka - październik 2020 r.
- Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych 2020 - badania zlecone - opracowanie Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych, Warszawa 2020.
- Proponowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Łuków na lata 2021-2025 -opracowanie zlecone Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Dla potrzeb opracowania diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych pozyskano informacje od podmiotów współpracujących w realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Łuków, w tym:

- Komendy Powiatowej Policji w Łukowie;
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Centrum Usług Społecznych;
- SP ZOZ Łuków;
- Łukowskiego Ośrodka Kultury;
- Ośrodka Sportu i Rekreacji;
- organizacji pozarządowych.

Wszystkie placówki oświatowe, działające na terenie miasta, realizują obligatoryjnie zadania profilaktyczne dotyczące zapobiegania problemom społecznym w oparciu o szkolne programy wychowawczo-profilaktyczne, co jest wymogiem - Ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty. Wszystkie placówki oświatowe, działające na terenie miasta, realizują obligatoryjnie zadania profilaktyczne dotyczące zapobiegania problemom społecznym w oparciu o szkolne programy wychowawczo-profilaktyczne, co jest wymogiem - Ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty oraz Rozporządzenia

MEN z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).

Miejski Program uwzględniał wnioski ogólne wynikające z przeprowadzonych badań społecznych. Najważniejsze to:

- Uczniowie z Łukowa częściej sięgają po alkohol niż ich rówieśnicy z Polski.
- Im starsza grupa wiekowa tym więcej uczniów pije alkohol - niektórzy uczniowie w grupie 6-8 klas i ponadpodstawowych piją alkohol regularnie. Uczniowie wskazali na bardzo niski wiek inicjacji alkoholowej.
- Niepokojącym zjawiskiem jest częstowanie dzieci alkoholem przez osoby dorosłe, w tym przez kobiety, co z kolei wiąże się ze zjawiskiem wczesnej inicjacji alkoholowej jak również częste picie alkoholu przez kobiety w wieku między 30 a 49 r. ż.
- Uczniowie są w znacznej części tolerancyjni wobec spożywania alkoholu w celach rozwiązywania ich problemów. Zdaniem dużej części uczniów szkoły ponadpodstawowej alkohol jest dobry na zabawę i to normalne, że piją go regularnie.
- Uczniowie Łukowa w stosunku do uczniów z Polski rzadziej sięgają po środki uzależniające.
- Niepokojący jest duży udział osób z najmłodszych grup wiekowych wśród znających w otoczeniu osoby przyjmujące substancje odurzające.
- Po substancje odurzające sięgają uczniowie starszych klas szkoły podstawowej 6-8 i szkół ponadpodstawowych, natomiast znają je i wiedzą gdzie kupić uczniowie zarówno tych grup, jak też grupy najmłodszej – uczniowie klas 5.
- Blisko połowa uczniów nie wie i nie zdaje sobie sprawy z negatywnych skutków zażywania substancji odurzających.
- Im starsza grupa wiekowa tym więcej uczniów pali papierosy i e-papierosy.
- Ocena sprzedawców i dorosłych mieszkańców różni się w zakresie funkcjonowania kontroli sprzedaży alkoholu – z analizy postaw mieszkańców można wysunąć wniosek, że ilość kontroli powinna być większa, natomiast sprzedawcy uważają w większości, że kontrola funkcjonuje dobrze.
- Zjawisko uzależnienia od hazardu nie jest istotnym problemem społecznym w Łukowie.
- Niepokojącym zjawiskiem jest występowanie niewłaściwych zachowań w korzystaniu z komputerów, internetu, telefonów komórkowych i nowych mediów, w szczególności w grupie dzieci i młodzieży.
- Przemoc w rodzinie wydaje się – na podstawie opinii respondentów – zjawiskiem o niskim zasięgu. Nie znajduje to potwierdzenia w świetle danych pochodzących od instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.
- Jak wskazują badania przeprowadzone wśród uczniów, im starsza grupa wiekowa tym gorzej oceniane są relacje rodzinne przez uczniów i darzą oni swoich rodziców/opiekunów mniejszym zaufaniem. W każdej grupie wiekowej są uczniowie, którzy nie mają zaufania do swoich rodziców/opiekunów.
- Na uwagę zasługuje również deklarowane zachowanie opiekunów dzieci, którzy nie podjęliby żadnych kroków w przypadku dowiedzenia się, że ich dziecko pije alkohol – aż 17% badanych.

Celem głównym Miejskiego Programu było ograniczanie spożywania napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych, jak również minimalizowanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z ich używania i nadużywania poprzez: podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Łukowa o ich szkodliwości; podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych; prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, problemów związanych z uzależnieniami, analizy posiadanych zasobów, uwzględniając priorytety działań określone w Narodowym Programie Zdrowia w Miejskim Programie, rekomendowano działania w następujących obszarach:

1. Prowadzenie profilaktyki uniwersalnej, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Instytut Psychiatrii i Neurologii.
2. Prowadzenie profilaktyki selektywnej, skierowanej do grup szczególnie narażonych na uzależnienie tj. osób bezrobotnych, sprawców przemocy oraz osób wykluczonych społecznie, osób eksperymentujących z alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi, w tym nowymi substancjami tzw. „dopalaczami”.
3. Realizacja programów profilaktycznych skierowanych do grupy dziewcząt i dorosłych kobiet.
4. Prowadzenie działań wśród dzieci i młodzieży, mających na celu zwiększenie możliwości atrakcyjnego spędzania wolnego czasu z uwzględnieniem oddziaływań w obszarze profilaktyki uzależnień.
5. Kontynuowanie polityki społecznej Łukowa, która przyczynia się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie, a w szczególności utrzymanie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego jako miejsca udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie jak również pomocy osobom uwikłanym w przemoc.
6. Wspieranie funkcjonowania świetlic środowiskowych prowadzących działania socjoterapeutyczne skierowane do dzieci i młodzieży z grup ryzyka.
7. Wspieranie różnorodnych form doskonalenia zawodowego kadr zajmujących się profilaktyką uzależnień.
8. Podejmowanie działań ukierunkowanych na kształcenie kompetencji społecznych wśród dzieci i młodzieży z grup ryzyka.
9. Prowadzenie działań edukacyjnych dla sprzedawców napojów alkoholowych, a w szczególności zwiększenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu w zakresie sprzedaży nieletnim, spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz upowszechnianie procedury "bufora ochronnego" w punktach sprzedaży alkoholu.
10. Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.
11. Przeprowadzenie akcji informacyjnej w zakresie opieki zdrowotnej, psychologicznej i pomocy prawnej przysługującej ofiarom przemocy w rodzinie.
12. Rozpowszechnianie programów terapeutycznych skierowanych do wszystkich osób bez względu na wiek, które wykazują postawy agresji psychicznej i fizycznej wobec otoczenia, w celu redukcji takich zachowań.
13. Prowadzenie działań edukacyjnych ukierunkowanych na redukcję zachowań agresywnych wobec dzieci.
14. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży opóźniających wiek inicjacji alkoholowej i ostrzegających o negatywnych skutkach spożywania alkoholu na wielu płaszczyznach.
15. Promowanie zdrowego stylu życia bez uzależnień i proponowanie pozytywnych alternatyw w stosunku do środków uzależniających, traktowanych jako antidotum na problemy życiowe.

Planowane działania zostały uporządkowane w ramach następujących działów:

- Dział I – Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży oraz młodych dorosłych
- Dział II – Pomoc dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą
- Dział III – Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób nadużywających i uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- Dział IV – Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii
- Dział V – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i szkole oraz działania ukierunkowane na przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym
- Dział VI – Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, w których statucie znajdują się zapisy określające zaangażowanie w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii po ogłoszeniu konkursu ofert lub złożeniu w trybie pozakonkursowym
- Dział VII – Inne zadania służące realizacji zadań Miejskiego Programu.

W celu osiągnięcia celu głównego oraz wdrożenia założeń Miejskiego Programu zaplanowano następujące działania:

1. Realizacja programów profilaktycznych w przedszkolach, szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych: autorskie programy i projekty profilaktyczne, konkursy realizowane w placówkach oświatowych, działania edukacyjne i warsztaty prowadzone dla rodziców, społeczne kampanie przeciw uzależnieniom, współpraca z mediami lokalnymi w zakresie promowania życia bez nałogów.
2. Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, w tym również uwzględniających tematykę związaną z uzależnieniem niestanowiącym uzależnienia od substancji psychoaktywnych (tzw. uzależnień behawioralnych) oraz problematykę nowych środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy”, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.
3. Realizacja programów profilaktyki selektywnej i wskazującej (w tym również programów uwzględniających problematykę nowych środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy”), w szczególności programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.
4. Realizacja działań twórczych i artystycznych, minimalizujących wśród dzieci i młodzieży występowanie ryzykownych zachowań: program rozwoju osobistego i społecznego dla młodzieży szkół ponadpodstawowych, realizacja programów profilaktycznych realizowanych w środowisku lokalnym, w tym działań teatralnych, artystycznych itp. uwzględniających profilaktykę uzależnień.
5. Przeprowadzenie szkoleń, seminariów, konferencji dla osób zawodowo zajmujących się działaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi.
6. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia poprzez: realizację pozalekcyjnych zajęć, w tym sportowo - rekreacyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego uwzględniających profilaktykę uzależnień.
7. Dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego z realizacją programu profilaktycznego, organizację kampanii edukacyjnych.
8. Wsparcie organizacji festynów rodzinnych.
9. Emisję programów telewizyjnych oraz prezentację materiałów edukacyjno - informacyjnych.
10. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych o tematyce uzależnień.
11. Wspieranie działań profilaktycznych oraz interwencyjnych realizowanych przez Policję.
12. Ograniczanie dostępności do napojów alkoholowych.
13. Koordynowanie na poziomie Miasta działań podmiotów realizujących zadania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień oraz utworzenie i utrzymanie systemu informacji o realizowanych działaniach z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania przemocy oraz o podmiotach realizujących ww. zadania.
14. Wspieranie działań placówek leczenia odwykowego przez m.in.: finansowanie programów terapeutycznych dla: dorosłych, młodzieży, ofiar i sprawców przemocy domowej, osób pijących szkodliwie; uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ, poprawę warunków bazy lokalowej i ich wyposażenia.
15. Organizacja i dofinansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje realizatorów Programu.
16. Wspieranie programów realizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie.
17. Prowadzenie poradnictwa w punktach konsultacyjnych, punkcie mediacyjnym oraz w telefonie zaufania dla uzależnionych, członków ich rodzin, osób doświadczających kryzysu, osób zagrożonych uzależnieniem.
18. Wspieranie programów socjoterapeutycznych.
19. Zapewnienie pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień poprzez: dofinansowanie szkoleń podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe wychowawców świetlic w zakresie pracy z dzieckiem ze środowiska osób uzależnionych, dofinansowanie programów opiekuńczo-wychowawczych z dożywianiem dzieci w świetlicach i klubach, dofinansowanie programów socjoterapeutycznych.
20. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez: dofinansowanie zadań realizowanych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, organizację i/lub dofinansowanie szkoleń i podnoszenia kwalifikacji dla służb

i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, dofinansowanie programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, dofinansowanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie.

21. Obsługa administracyjna Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym: ustalanie i wypłata wynagrodzenia członków Komisji za realizację zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, sporządzanie postanowień związanych z opiniowaniem wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawieranie i obsługa umów ze specjalistami pracującymi na rzecz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym m.in.za wykonywanie badań oraz wydawanie opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia, szkolenia członków MKRPA.
22. Wspieranie działań organizacji pozarządowych, w których statucie znajdują się zapisy określające zaangażowanie w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii.

IV. RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży ustalona przez Radę Miasta Łuków w Uchwale Nr III/15/2018 Rady Miasta Łuków z dnia 19 grudnia 2018r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Łuków wynosi:

- zawartości do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo – 40;
- zawartości powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 23;
- zawartości powyżej 18% zawartości alkoholu – 23.

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży ustalona przez Radę Miasta Łuków w/w Uchwale wynosi:

- zawartości do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo – 60;
- zawartości powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 22;
- zawartości powyżej 18% zawartości alkoholu – 22.

W Łukowie w roku 2023 ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) wynosiła - 23, a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) – wynosiła - 49. W tym liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży - 22. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - lokale gastronomiczne - 23. W roku 2023 liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na dzień 31.12.2023. wyniosła 140.

W oparciu o wyniki diagnoz Miejska Komisja oraz Pełnomocnik Burmistrza Miasta Łuków do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stoją na stanowisku by nie zwiększać liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

V. MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łukowie składa się z osób powoływanych przez Burmistrza Miasta. Większość roku 2023 pracowała w składzie dziewięcioosobowym. W roku 2023 Komisja spotykała się podczas posiedzeń, których odbyło się 29.

W ramach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonuje pięć zespołów roboczych:

- Zespół do spraw wydawania opinii w sprawach zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (Postanowienia MKRPA – 40, w tym: 3 negatywne opinie. Protokoły przyjęcia postanowień – 23);
- Zespół do spraw rozpatrywania wniosków i kierowania na leczenie (19 wniosków do sądu o zobowiązanie poddania się leczeniu oraz ustanowienie nadzoru kuratora. Zespół wezwał 65 osób

(z tego - 25 osób stawiało się na posiedzenie Zespołu). Najczęściej wnioskodawcami byli: Policja, kuratorzy rodzinni, Zespół Interdyscyplinarny oraz zainteresowane rodziny);

- Zespół do spraw monitorowania realizacji zadań przyjętych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (zawarto 64 umowy na realizację projektów, w tym 19 z organizacjami pozarządowymi);
- Zespół do spraw kontroli punktów sprzedaży i kontroli sprzedaży nieletnim (w sumie – przeprowadzono 81 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (podczas w/w kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości);
- Zespół do spraw pracy w Zespole Interdyscyplinarnym i grupach roboczych (liczba wdrożonych procedur "Niebieskiej Karty" - 43. Liczba grup roboczych – 48. Posiedzeń grup – 150).

VI. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU I ZADANIA

Dział I - Pomoc dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą

Konieczność prowadzenia na terenie szkół i placówek opiekuńczo - wychowawczych programów profilaktycznych wynika bezpośrednio z diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzonej w 2020r., na podstawie której opracowano Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023. Raport z diagnozy jest dostępny na stronie internetowej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (www.komisja.lukow.pl).

Cele:

- rozwijanie świadomości dzieci i młodzieży o konsekwencjach związanych z używaniem środków psychoaktywnych poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dotyczącej problematyki alkoholizmu i narkomanii,
- wdrażanie efektywnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży opóźniających inicjację alkoholową oraz zapobiegających używaniu substancji psychoaktywnych,
- wspieranie instytucji prowadzących działalność profilaktyczną w organizowaniu różnorodnych form pracy zapobiegawczej i korygującej, opiekuńczo – wychowawczej, socjoterapeutycznej, edukacyjnej i aktywizującej w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w rodzinach oraz w grupach podwyższonego ryzyka,
- edukowanie rodziców i nauczycieli.

Odbiorcami tych działań byli:

- dzieci i młodzież,
- instytucje, organizacje i osoby fizyczne prowadzące działalność profilaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą,
- grupy zawodowe angażujące się w bezpośrednią pracę z dziećmi i młodzieżą,
- rodzice i wychowawcy.

W zakresie osiągnięcia wyznaczonych celów zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

L.p.	Nazwa programu (projektu)	Odbiorcy	Efekty
1	Realizacja programu rekomendowanego "Domowych Detektywów": w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Łukowie	Uczniowie - 96 Rodzice - 96 Nauczyciele - 4	Dostarczenie uczniom informacji na temat szkodliwego wpływu alkoholu na organizm człowieka, uświadomienie negatywnego społecznie zachowania związanego ze spożywaniem napojów alkoholowych. Współpraca między rodzicami i wychowawcami.
2	Realizacja programu rekomendowanego „Fantastyczne Możliwości” w Zespole Szkolno-Przedszkolnym, w Szkole Podstawowej Nr 5 w Łukowie.	Uczniowie – 170 Rodzice – 143 Nauczyciele – 9	Program dostarcza informacji na temat prawd i mitów o alkoholu, wpływie mediów na temat kształtowania postaw dotyczących picia alkoholu, presji rówieśniczej, wykształcania postaw pro-abstynenckich. Ułatwia współpracę między rodzicami i wychowawcami. Chroni nastolatków przed zagrożeniami.

3	Realizacja programu rekomendowanego „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” w Szkole Podstawowej nr 2 i nr 3, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łukowie,	Uczniowie – 56 Rodzice – 62 Nauczyciele – 3	Program oparty jest o strategię kształtowania umiejętności społecznych i emocjonalnych pozwalających na osiąganie sukcesów w szkole jak i w życiu. Stabilne życie emocjonalne, optymizm i pozytywne myślenie, świadomość swoich możliwości to główne czynniki chroniące w przyszłości przed podejmowaniem zachowań ryzykownych.
4	Realizacja warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców – „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”	Dorośli – 26	Celem projektu było kształtowanie umiejętności wychowawczych rodziców, umiejętności rozpoznawania potrzeb rozwojowych, przekazanie wiedzy dotyczącej radzenia sobie w sytuacjach trudnych, wgląd we własne postawy wychowawcze. Rozwijane były umiejętności rodziców w zakresie uwalniania dzieci od nierozwojowych ról, które w przyszłości prowadzić mogą do podejmowania przez dzieci zachowań ryzykownych.
5	Warsztaty szkoleniowe dla nauczycieli przygotowujące do realizacji programu rekomendowanego "Spójrz inaczej" w Szkole Podstawowej Nr 4 w Łukowie.	Uczniowie – 202 Rodzice – 202 Nauczyciele - 10	Celem projektu było zapobieganie uzależnieniom i innym zachowaniom destrukcyjnym oraz nieprawidłowej adaptacji społecznej, wspieranie prawidłowego rozwoju i rozwijanie umiejętności psychologicznych. Uczestnicy programu zdobyli również umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, kształtowaniem pozytywnej samooceny.
6	Realizacja programu rekomendowanego „Bezpieczniej w dorosłość” w Zespole Szkół Nr 1 w Łukowie	Uczniowie – 200 Rodzice – 30 Nauczyciele – 65	Celem projektu było zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psychoemocjonalnych w sposób akceptowany społecznie, zmniejszenie poziomu zagrożenia patologią i wykluczeniem społecznym, zablokowanie intensywności doświadczeń ze środkami psychoaktywnymi. Stworzenie pozytywnych strategii radzenia sobie w życiu.
7	Realizacja projektu długofalowych działań zmierzających do opóźnienia inicjacji alkoholowej dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i innych czynników chroniących realizowany przez Komendę Powiatową Policji w Łukowie	-	Realizator odstąpił od realizacji zadania.
8	Realizacja projektu pt. „Stawiam na Siebie” - program ochrony dzieci przed uzależnieniami behawioralnymi w Zespole Szkolno-przedszkolnym w Łukowie	Uczniowie – 70 Nauczyciele – 6	Celem realizowanego projektu było zwiększenie wiedzy uczniów klas 8 na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi, wzmocnienie czynników chroniących przed zagrożeniami związanymi z uzależnieniami behawioralnymi.
9	Realizacja programu profilaktyki uniwersalnej „Debata” realizowanego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym, Szkole podstawowej Nr 5 i Nr 3 w Łukowie	Dzieci – 170 Nauczyciele – 12	Realizacja programu wzmocniła postawy pro-abstynenckie u nastolatków przed progiem inicjacji alkoholowej, wzrost wiedzy o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych i zmian błędnych przekonań normatywnych, wzmacnianie tendencji do podejmowania abstynencji w sytuacji nacisków środowiskowych.

10	Realizacja działań w obszarze uzależnień w ramach szkolnego programu profilaktycznego w Zespole Szkół Nr 2 w Łukowie.	Uczniowie - 217 Rodzice - 217	W ramach realizacji szkolnego programu profilaktycznego prowadzone były działania edukacyjno - informacyjne, konkursy, praca w grupach z wykorzystaniem metod aktywizujących, warsztaty umiejętności interpersonalnych, zajęcia sportowe. W wyniku realizacji programu uczniowie nauczyli się rozpoznawania zachowań ryzykownych, kształtowali umiejętności bycia asertywnym, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach sprzyjających sięganiu po środki uzależniające.
11	Realizacja programu profilaktycznego "Bądź bezpieczny w niebezpiecznym świecie" w Zespole Szkół Nr 2 w Łukowie.	Uczniowie - 500 Rodzice - 500	W trakcie realizacji programu kształtowano umiejętności unikania zagrożeń towarzyszących zachowaniom ryzykownym. Prezentowany był porządny model rodziny. Uświadamiano znaczenie prawidłowych relacji pomiędzy członkami rodziny. Kształtowano umiejętności dokonywania dobrych wyborów życiowych bez udziału środków uzależniających.
12	Program rekomendowany "ARS - czyli jak dbać o miłość realizowany w Zespole Szkół Nr 2 w Łukowie, IV Liceum Ogólnokształcącym w Łukowie	Uczniowie - 620 Rodzice – 500 Nauczyciele – 50	Uczniowie otrzymali wiedzę na temat szkodliwości dopalaczy i innej substancji, mechanizmu powstawania uzależnienia. Zajęcia wykształciły właściwe zachowania w sytuacjach trudnych. Uczniowie dowiedzieli się jak nadużywanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych może negatywnie wpływać na takie wartości jak: miłość, rodzina, bezpieczeństwo. Mieli okazję dostrzec korzyści wynikające ze zdrowego stylu życia, uczyli się umiejętności unikania zagrożeń związanych z zachowaniami ryzykownymi. Poznawali sposoby wyrażania własnych emocji, radzenia sobie ze stresem.
13	Realizacja programu profilaktyczno-interwencyjnego „Korekta” skierowanego do młodzieży realizowanego w Zespole Szkół Nr 1 w Łukowie	Uczniowie – 39	Uczestnicy programu zdobyli wiedzę dot. substancji psychoaktywnych w celu podważenia przekonań opartych na stereotypach. Osiągnięte cele w trakcie realizacji spotkań to większa akceptacja ograniczeń związanych z alkoholem, przesunięcie granicy ilości spożywanego alkoholu i okoliczności picia.
14	Projekt "Szkolny dzień bez przemocy" realizowany w I LO w Łukowie	Młodzież - 450 Nauczyciele - 15	Realizacja programu przyczyniła się do podniesienia poziomu świadomości i wiedzy uczniów o problemie przemocy i agresji,. Poprawie uległa komunikacja interpersonalna poprzez doskonalenie pozytywnych, życzliwych relacji, promowanie wzorów tzw. „Osobowości kulturalnych”. Podsumowaniem programu był happening pod hasłem "Szkolny Dzień Życzliwości".
15	Zorganizowanie projektu edukacyjno-profilaktycznego „Festiwal Sportu i Zdrowia” przez P. Zenona Pawlikowskiego w Łukowie	Uczniowie – 200 Rodzice – 20 Nauczyciele – 10	Realizacja projektu przyczyniła się do podjęcia aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Pokazano alternatywę zagospodarowania czasu spędzanego nie przed telewizorem, komputerem, telefonem. Uczestnicy mieli również możliwość pogłębić wiedzę na temat zdrowych sposobów radzenia sobie z kłopotami bez sięgania po używki, uświadomienia sobie sposobów na zdrowe i bezpieczne spędzanie wolnego czasu.
16	Realizacja programu profilaktycznego „Cukierki” ukierunkowanego na kształtowanie umiejętności społecznych rozpoznawania zagrożeń związanych z uzależnieniami w Szkole	Uczniowie – 323 Nauczyciele – 12	Podczas realizacji programu przekazana została wiedza na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. Uczestnicy rozwijali samodzielne i twórcze myślenie, zdobyli umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi, postaw asertywnych względem osób nieznanym.

	Podstawowej Nr 2 i Nr 5 w Łukowie		
17	Organizacja spotkania profilaktycznego „Naprawdę wolni” dla uczniów szkół podstawowych z terenu miasta Łuków	Młodzież - 160	Uczestnicy w trakcie zajęć mieli możliwość podwyższyć poziom świadomości w zakresie aktualnych zagrożeń. Podwyższenie samokontroli w celu eliminowania zachowań ryzykownych i antyspołecznych. Zostali również uświadomieni na temat szkodliwości skutków różnego rodzaju uzależnień.
18	Realizacja programu rekomendowanego "UNPLAGT" w Szkole Podstawowej Nr 3 i Nr 5 w Łukowie	Uczniowie – 15 Rodzice – 15 Nauczyciele – 16	W wyniku realizacji projektu uczniowie nabyli umiejętności chroniące przed używaniem substancji psychoaktywnych. Zwiększyły się kompetencje wychowawcze rodziców i nauczycieli biorących udział w projekcie.
19	Organizacja alternatywnych zajęć terapeutycznych dla dzieci z Placówki Wielofunkcyjnej w Łukowie	Dzieci – 11 Młodzież – 3	W trakcie realizacji projektu uczestnicy zdobyli świadomość o wpływie własnych wyborów na dalsze życie, wzmocniono poczucie własnej wartości, utrwalono prawidłowe postawy i wzorce ról społecznych. Udział w zajęciach przyczyni się do niwelowania zachowań agresywnych i zrezygnowania do sięgania po używki
20	Realizacja programu profilaktyki uniwersalnej „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” przez Poradnię Psychologiczno-pedagogiczną w Łukowie	Uczniowie – 10	Celem realizacji programu był wzrost postaw prospołecznych, większa gotowość do współpracy. Uczestnicy zdobyli umiejętności kontrolowania swojego zachowania, radzenie sobie w sytuacjach stresowych.
21	Realizacja programu promocji zdrowia psychicznego „Przyjaciele Zippiego” realizowanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Łukowie.	Uczniowie – 10 Rodzice 4	Program ma na celu pokazanie sposobów radzenia sobie z codziennymi problemami, radzenia sobie w trudnych lub konfliktowych sytuacjach. Program zachęca także do współpracy i pomagania innym dzieciom. W trakcie realizacji programu osiągnięto m.in. następujące cele: wzrost postaw prospołecznych, budowanie i utrzymywanie relacji przyjacielskich w ramach grupy oraz na zewnątrz.
22	Organizacja cyklicznej imprezy promującej wartości rodzinne, zdrowy styl życia, trzeźwość i abstynencję – „W Świątecznej Krainie” przez Łukowski Ośrodek Kultury	Uczniowie – 450 Rodzice – 250 Nauczyciele - 30	Spotkanie miało na celu promowanie zdrowego stylu życia przy wyeliminowaniu używek, aktywne spędzenie wolnego czasu przez dzieci, w tym z rodzin dysfunkcyjnych. Uczestnicy zwiększyli wiedzę z zakresu negatywnych skutków sięgania po używki, spędzania wolnego czasu bez używek.
23	Organizacja cyklicznej imprezy promującej wartości rodzinne, zdrowy styl życia i działania o charakterze profilaktycznym – „Dzień Dziecka” przez Łukowski Ośrodek Kultury	Uczniowie – 185 Rodzice – 2 Nauczyciele – 23	Program miał na celu przekazanie uczestnikom informacji na temat zdrowego stylu życia, promowanie alternatywnego spędzania czasu, wolnego od używek, integrację dzieci z różnych środowisk, rozwijanie umiejętności interpersonalnych.
24	Program zajęć alternatywnych dla młodzieży „Uzależnieni od sztuki” realizowany przez Łukowski Ośrodek Kultury	-	Realizator odstąpił od realizacji zadania.
25	Realizacja programu rekomendowanego CDP Trening Redukcji Stresu dla uczniów kl. IV z Zespołu Szkolno-przedszkolnego w Łukowie	Uczniowie – 102 Nauczyciele – 10	W trakcie realizacji programu przekazano uczniom sposoby zdrowego stylu życia bez substancji psychoaktywnych, kształtowania właściwych postaw. Ponadto nauczono uczniów technik uspokajania się i zmniejszenia napięcia, rozwijania postaw akceptacji

			wobec samego siebie.
26	Realizacja programu profilaktyki uzależnień „Balans” dla uczniów kl. V z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Łukowie	Uczniowie – 96 Nauczyciele – 10	Realizacja projektu miała na celu wzrost wiedzy o uzależnieniach behawioralnych wśród młodzieży oraz ich mechanizmu działania. Uczniowie poszerzyli umiejętności rozpoznawania problemu uzależnienia od Internetu oraz urządzeń elektronicznych. Wzrosła ich wiedza w zakresie zagrożeń w cyberprzestrzeni.
27	Realizacja programu profilaktyki uzależnień „Pałący problem” dla uczniów kl. VI-VII z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Łukowie	Uczniowie – 225 Nauczyciele – 20	Na skutek realizacji projektu nastąpił wzrost wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z paleniem tytoniu oraz e-papierosów oraz sposobów asertywnej odmowy w sytuacjach, w których uczniowie nakłaniani są przez rówieśników.
28	Rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców, ukierunkowanych na wzmacnianie czynników chroniących przed uzależnieniami w Szkole Podstawowej Nr 2 w Łukowie	Rodzice – 21	W trakcie realizacji projektu rodzice nabyli wiedzę w zakresie rozpoznawania depresji, odpowiedniego reagowania. Przedstawiono i omówiono obszary zagrożeń. Dzięki zdobytej wiedzy i umiejętnościom rodzice poprawili dobrostan wychowawczy uczniów.
29	Realizacja projektu „Jak nie dać się uzależnieniom” w Szkole Podstawowej Nr 2 w Łukowie	Uczniowie – 250 Nauczyciele – 12	W trakcie realizacji projektu przeprowadzono warsztaty rozwijania umiejętności kontroli emocji. Kształtowano zasady radzenia sobie w sytuacjach trudnych jako czynniki chroniące przed wpadaniem w pułapkę uzależnień behawioralnych. Uczniowie poznali zagrożeni związane z nadmiernym korzystaniem z Internetu.
30	Realizacja projektu profilaktycznego „Nie zmarnuj swojego życia” dla uczniów kl. VII-VIII w Szkole Podstawowej Nr 4 w Łukowie	Uczniowie – 120 Nauczyciele – 8	Projekt miał na celu przedstawienie uczestnikom profilaktyki uzależnień, uświadomienie zagrożeń związanych z używkami.
31	Realizacja programu rekomendowanego „Poruszające bajki o emocjach” w Szkole Podstawowej Nr 5 w Łukowie	Uczniowie – 117 Nauczyciele – 6	Podczas udziału w projekcie uczniowie nauczyli się rozróżniać swoje uczucia i innych, komunikować się, zarządzać trudnymi emocjami, nabierać przekonania do zdrowego stylu życia.
32	Realizacja programu edukacyjno-terapeutycznego "Młodzieżowi liderzy w Kościuszcze".	Uczniowie 233 (210 uczniów klas pierwszych, 15 liderów z klas trzecich, 8 finalistów Mam Talent);	W wyniku realizacji programu młodzieżowi liderzy rozwijali kompetencje emocjonalno - społeczne. Społeczność szkolna otrzymała wiedzę o uzależnieniach oraz współczesnych zagrożeniach dla młodzieży. W szkole promowano zdrowy styl życia. Utalentowana młodzież miała okazję uczestniczyć w konkursach, akcjach profilaktycznych i apelach.

Koszty realizacji tych zadań wyniosły – 140 800,00 zł

Dział II - Pomoc dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą

Rodzina, w której skumulowane są różnego rodzaju trudności związane z problemem alkoholowym i przemocą, nie sprzyja prawidłowemu rozwojowi dziecka. Dzieci znajdujące się pod bezpośrednim wpływem takiego środowiska często reagują w sposób, który trudno uznać za zgodny z przyjętymi normami.

Wychowanie się w rodzinie z problemem uzależnienia skutkuje najczęściej niezaspokojeniem podstawowych potrzeb dziecka, a w konsekwencji podatnością na silne wpływy środowiska rówieśniczego. Przebywanie w atmosferze ciągłego stresu, niepewności i napięcia przyczynia się w znacznym stopniu do rozwoju zaburzeń emocjonalnych. Dzieci z rodzin z problemem uzależnienia to często dzieci doświadczające przemocy w różnej postaci, to dzieci znajdujące się w grupie ryzyka pod względem prawdopodobieństwa używania substancji psychoaktywnych. W związku z tym udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem uzależnienia i przemocy jest jednym z ważniejszych zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Wysiłek realizatorów przyczynił się do osiągnięcia głównego celu. Na szczególne podkreślenie zasługuje funkcjonowanie Miejskiej Świetlicy Środowiskowej „Parasol”, która w ramach swoich zadań świadczy pomoc psychologiczną, socjoterapeutyczną, społeczną, edukacyjną, opiekuńczą i wychowawczą dzieciom z rodzin problemowych. Bogata oferta zajęć artystycznych: plastyczne, wokalne, sportowe, animacja życia kulturalnego oraz zajęcia socjoterapeutyczne wpisują się w potrzeby społeczności lokalnej Miasta Łuków. Udział uczniów w zajęciach socjoterapeutycznych to znaczące wsparcie działania pedagogów szkolnych w procesie nabywania kompetencji emocjonalno - społecznych oraz niwelowania skutków negatywnych doświadczeń, które dzieci wynoszą z domu. Stworzenie miłej i bezpiecznej atmosfery, a także dawanie dzieciom możliwości odreagowania i wyciszenia negatywnych emocji stanowi podstawę wszystkich działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży. Ta forma pomocy dzieciom z rodzin problemowych wydaje się najbardziej korzystną i pożądaną. „Parasol” cały czas daje wsparcie dzieciom i ich rodzinom.

Cele:

- organizacja pomocy i wsparcie dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą poprzez stworzenie warunków do aktywnego i pożądanego spędzania wolnego czasu,
- stwarzanie okazji do odreagowania napięć i stresów, które w przyszłości mogłyby skłonić dzieci do podejmowania zachowań ryzykownych,
- wsparcie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wywodzącej się z rodzin problemowych.

Odbiorcy:

- dzieci i młodzież w tym również z rodzin problemowych,
- dorośli mieszkańcy Łukowa.

W zakresie osiągnięcia wyznaczonych celów zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

L.p.	Nazwa programu (projektu)	Odbiorcy	Efekty
1	Funkcjonowanie Miejskiej Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci „Parasol”.	Dzieci i młodzież - 60 Dorośli - 40 Nauczyciele 9	W 2023r. grupa 36 uczniów (dzieci i młodzieży) miała możliwość korzystania z zajęć socjoterapeutycznych prowadzonych przez dwóch specjalistów. W świetlicy prowadzone są przez sześciu specjalistów zajęcia opiekuńczo - wychowawcze, artystyczne, plastyczne, muzyczne, oraz sportowe. Pobyt na świetlicy, która pracuje w godzinach popołudniowych pozwala dzieciom odrobić lekcje w komfortowych warunkach, uzyskać pomoc nauczycieli i rówieśników. W trakcie pracy świetlicy prowadzona jest systematyczna profilaktyka zachowań ryzykownych. Miła, przyjazna a nawet rodzinna atmosfera sprzyja rozwijaniu kompetencji emocjonalno społecznych. Rokrocznie organizowany jest wyjazd letni z programem rekreacyjno - profilaktycznym. Przy świetlicy funkcjonuje Klub Młodzieżowy który odwiedzało 8 młodych ludzi. Mieli możliwość uczestniczyć w zajęciach, poszerzać swoje kompetencje społeczne, poszerzyć wiedzę z zakresu

			profilaktyki uzależnień.
2	Organizacja zajęć feryjnych dla dzieci z grup ryzyka przez P. Barbarę Kubiak	Dzieci – 31 Młodzież – 4	Tygodniowe zajęcia feryjne kształtowały kompetencje społeczne. Zostały stworzone warunki sprzyjające wszechstronnemu rozwojowi dzieci. Możliwe było rozwijanie osobistego potencjału poprzez angażowanie ich w różnorodne formy zajęć. Spotkania obejmowały również możliwości budowania poczucia własnej wartości oraz kształtowania prawidłowej samooceny.
3	Wdrażanie programów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców prowadzonych przez P. Barbarę Kubiak w Łukowie	Rodzice – 25 Nauczyciele – 5	W trakcie spotkania uczestnicy zdobyli wiedzę w zakresie współczesnych zagrożeń wśród dzieci i młodzieży (uzależnienia behawioralne, używki, itp.). Wzmocnili kompetencje wychowawcze, mieli możliwość wymienić się swoimi doświadczeniami.
4	Realizacja projektu profilaktycznego „Bądź ze mną” dla podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Łukowie	Dzieci – 8 Młodzież – 28 Rodzice – 7 Nauczyciele – 16	W trakcie spotkań uczestnikom projektu przedstawiono negatywne skutki wynikające z uzależnień od alkoholu i innych używek. Wskazano formy spędzania wolnego czasu bez alkoholu i innych używek. Przedstawiono drogi wsparcia w przypadku stwierdzenia problemów z alkoholem oraz sposoby odmawiania i unikania używek.
5	Organizacja zajęć wakacyjnych dla dzieci z grup ryzyka przez P. Barbarę Kubiak	Dzieci – 35 Młodzież – 5	W trakcie wakacyjnych spotkań uczestnicy mieli możliwość kształtowania kompetencji społecznych, rozwijania osobistego potencjału, wzrost wiary we własne możliwości, rozwój talentów i zdolności.

Zakres finansowania działań dotyczył:

- kosztów wynagrodzenia realizatorów programów socjoterapeutycznych, opiekunów zajęć artystycznych, opiekuńczo - wychowawczych, sportowych /za wykonanie umów – zleceń/;
- kosztów zakupu pomocy, materiałów i artykułów niezbędnych do prowadzenia zajęć zgodnie z opracowanymi kosztorysami i w miarę posiadanych środków;
- kosztów animacji życia kulturalnego dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicowych;
- organizacji dożywiania dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicowych;
- dofinansowania działań i projektów skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych oraz dzieci z grup ryzyka, których celem było wspieranie czynników chroniących przed podejmowaniem zachowań ryzykownych;
- dofinansowania uzasadnionych i pozytywnie zaopiniowanych przez MKRPA kosztów organizacji otwartych, środowiskowych imprez mających charakter profilaktyczny lub takich, podczas których prowadzone były działania edukacyjno - informacyjne w obszarze problematyki uzależnień.

Wskaźnikami osiągnięcia celów są:

- oferta różnorodnych form pomocy i zajęć terapeutycznych i rozwojowych w Miejskiej Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci i Młodzieży „Parasol” - 5 form pomocy, w tym zajęcia socjoterapeutyczne (liczba dzieci uczęszczających do świetlicy - 60);
- liczba dzieci objętych stałymi zajęciami socjoterapeutycznymi w świetlicy Parasol - 36;
- liczba dzieci objętych dożywianiem w ramach różnych działań, w tym w Świetlicy Parasol - 60;
- liczba odbiorców działań w badanym obszarze – 130.

Koszty realizacji tych zadań wyniosły – 239 260,00 zł

Dział III - Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Podjęcie działań w obszarze redukcji szkód, rehabilitacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej przez Jednostki Samorządu Terytorialnego wynika bezpośrednio z celów określonych w Narodowym Programie Zdrowia. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych rokrocznie znajduje swoje odzwierciedlenie w Miejskim Programie. Działania te są rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Cele:

- ułatwianie osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków, hazardu udziału w programach terapeutycznych,
- prowadzenie zajęć edukacyjno-terapeutycznych poświęconych zapobieganiu nawrotom choroby,
- prowadzenie działań terapeutycznych dla kobiet uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz doświadczających przemocy,
- prowadzenie działań terapeutyczno-edukacyjnych ukierunkowanych na utrzymanie abstynencji.
- organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- stwarzanie warunków do duchowego rozwoju osób odbywających podstawowe terapie uzależnień,
- wspieranie rozwoju i funkcjonowania placówek terapeutycznych.

Odbiorcy:

- osoby uzależnione i ich rodziny,
- placówki terapeutyczne.

W zakresie osiągnięcia wyznaczonych celów zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

L.p.	Nazwa programu (projektu)	Odbiorcy	Efekty
1	Superwizja zespołu terapeutycznego Całodobowego Oddziału Leczenia Uzależnień w Łukowie.	Dorośli - 15	Podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników COLU w Łukowie.
2	Realizacja zajęć poświęconych rozwojowi duchowemu pacjentów odbywających podstawowe terapie uzależnień	Dorośli - 300	Wzmocnienie motywacji do pracy nad sobą, rozpoznawanie własnych zasobów. Zwiększenie motywacji do trzeźwego życia. Wspieranie wspólnot AA.
3	Realizacja projektu interwencji dla młodzieży eksperymentującej z alkoholem poprzez wdrażanie programów przez realizatora indywidualnego – Panią Izabelę Janaszek-Talacha	Dzieci – 4 Młodzież – 13 Rodzice – 14 Nauczyciele – 2	Przedsięwzięcie składało się z następujących elementów: - przeprowadzenie spotkania psychoedukacyjnego dla pedagogów. Psychologów szkół na temat interwencji wobec ucznia eksperymentującego z alkoholem – przygotowanie specjalistów do podjęcia działań interwencyjnych, zainicjowanie ich; - indywidualnych spotkań z uczniem i jego rodzicami – udzielenia wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu problemu, jakim jest używanie alkoholu przez nastolatków; - monitorowania sytuacji ucznia w rozmowie z przedstawicielem szkoły, do której uczeń uczęszcza – ograniczenie używania alkoholu przez uczniów oraz poprawa ich funkcjonowania w szkole.
4	Realizacja zajęć poświęconych terapii dla grupy kobiet uzależnionych w COLU	0 -	Rezygnacja z powodów organizacyjnych.

5	Realizacja przedsięwzięć wspierających osoby po przebytej terapii w utrzymaniu abstynencji	Dorośli – 300	Zdobycie wiedzy o procesie nawrotu choroby i czynnikach zagrażających . Rozpoznawanie deficytów umiejętności warunkujących występowanie nawrotów. Zdobycie umiejętności rozpoznawania i zatrzymania nawrotu. Wzmocnienie motywacji do dalszego leczenia. Zwiększenie samooceny i satysfakcji z życia bez alkoholu.
6	Prowadzenie działań edukacyjno-terapeutycznych ukierunkowanych na utrzymanie abstynencji dla absolwentów COLU w Łukowie.	Dorośli - 100	Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu, hazardu, substancji psychoaktywnych poprzez kształtowanie umiejętności potrzebnych do utrzymania abstynencji.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba osób leczonych w COLU w Łukowie – 339;
- w Oddziale dziennym leczyło się 73 osoby;
- w Poradni Leczenia Uzależnień zarejestrowanych było 2978 pacjentów;
- finansowanie superwizji terapeutów COLU w Łukowie - 15;
- liczba osób korzystających z zajęć z obszaru samopomocy i wsparcia duchowego - 400.

Koszty realizacji tych zadań wyniosły – 19 850,00 zł

Dział IV - Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii

Cele:

- ograniczenie zjawiska używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, w szczególności przez dzieci i młodzież, poprzez realizację działań profilaktycznych, warsztatów dla rodziców i nauczycieli oraz organizowanie spotkań profilaktycznych;
- uświadamianie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych;
- promocja zdrowego i aktywnego życia poprzez szeroką ofertę zajęć sportowych;
- wspieranie działań opiekuńczo wychowawczych skierowanych do dzieci z rodzin problemowych.

Odbiorcy:

- dzieci i młodzież szkolna,
- dorośli - rodzice dzieci,
- nauczyciele.

W zakresie osiągnięcia wyznaczonych celów zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

L.p.	Nazwa programu (projektu)	Odbiorcy	Efekty
1	Prowadzenie programu "Trener osiedlowy 2023" przez OSiR Łuków.	Dzieci i młodzież - 1400	Program "Trener Osiedlowy" realizowany był w okresie od 06.02.2023r. do 15.12.2023r. Zajęcia realizowane były przez siedmiu trenerów, którzy prowadzili zajęcia na łukowskich osiedlach, pływalni krytej "Delfinek", pływalni "Delfin" oraz kortach tenisowych. Celem programu jest promocja zdrowego stylu życia, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez zajęcia sportowe, prowadzenie działalności edukacyjna-informacyjnej w zakresie zagrożenia uzależnieniami, a w szczególności narkotykami, dopalaczami czy NSP. W 2023 roku uczestnicy programu Trener Osiedlowy brali udział w:

			<p>- spotkaniu „Wybieram marzenia nie uzależnienia” ,</p> <p>- wycieczce do Puław pn. „Wrażenia z wycieczki” na mecz piłki nożnej,</p> <p>- wycieczce do Lublina pn. „Wrażenia z wycieczki” na mecz koszykówki,</p> <p>- zajęciach zorganizowanych w Centrum Rozrywki ARKABOS w Łukowie.</p> <p>W trakcie realizacji programu zakupiony został sprzęt sportowy, a trenerzy przepracowali łącznie 1316 godzin. Badania ankietowe wskazują, że program jest bardzo pozytywnie odbierany przez dzieci i rodziców. Przeprowadzone ankiety ewaluacyjne potwierdzają prowadzenie podczas tych zajęć działań o charakterze profilaktycznym.</p>
2	Warsztaty profilaktyczne dla uczniów klas drugich w I LO im. T. Kościuszki w Łukowie prowadzone przez terapeutę uzależnień P. Moniką Żabą.	Młodzież - 240	Warsztaty prowadzone były w celu uświadomienia niebezpieczeństwa kontaktu ze środkami psychoaktywnymi. Uczestnicy warsztatów rozwijali umiejętności rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych, umiejętności dokonywania właściwych wyborów
3	Warsztaty profilaktyczne dla uczniów klas trzecich i ich rodziców w I LO im. T. Kościuszki w Łukowie prowadzone przez terapeutę uzależnień Emanulea Janoszczyka	Młodzież - 110	W trakcie warsztatów uczniowie uzyskali wiedzę na temat rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym używania substancji psychoaktywnych; wskazywania szkodliwych dla zdrowia skutków używania substancji psychoaktywnych; rozwijania świadomości pozwalającej na dokonywanie wyborów życiowych bez sięgania po substancje uzależniające.
4	Zorganizowanie występu artystycznego o tematyce motywacyjno-profilaktycznej „Znajdź pomysł na siebie”	Młodzież – 170	Program występu miał na celu kształtowanie postaw młodych ludzi. Zwracano uwagę na wartości, które są czynnikami chroniącymi przed wejściem w jakikolwiek nałóg, zwłaszcza na poszanowanie życia w zdrowiu.
5	Realizacja programu profilaktycznego „Tydzień Bez Nałogów” w I LO w Łukowie	Młodzież – 210 Nauczyciele – 7	W trakcie realizacji projektu promowany był zdrowy styl życia wolny od substancji psychoaktywnych. Udział w zajęciach przyczynił się do zwiększenia świadomości uczniów na temat negatywnych skutków używania i nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych.
6	Warsztaty dla rodziców – Jak chronić dziecko przed nałogowymi zachowaniami	Rodzice – 12	W trakcie realizacji projektu uczestnicy zostali wyposażeni w umiejętności wczesnego rozpoznawania zagrożeń i podejmowania skutecznych interwencji profilaktycznych. Przedstawiono im sposoby budowania prawidłowych schematów zachowań, nawyków.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba przeprowadzonych warsztatów, spotkań profilaktycznych i innych działań profilaktycznych - 5;
- liczba uczniów biorących udział w realizacji projektów, konkursów i przedsięwzięć profilaktycznych - 2130;
- liczba dorosłych biorących udział w realizowanych programach (rodzice/nauczyciele) - 19;
- liczba uczniów objętych działaniami z zakresu promocji sportu i zdrowia - 1400;

Koszty realizacji tych zadań wyniosły – 100 000,00 zł

Dział V - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i szkole

Zjawisko przemocy w sposób ścisły wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Statystyki podają, że większość sprawców czynów kwalifikowanych przez Kodeks Karny jako fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad członkami rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków uzależniających. Diagnoza potrzeb wskazała też na konieczność udzielania pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży.

Cele:

- rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez współpracę Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Centrum Usług Społecznych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, placówek odwykowych, sądu, prokuratury, szkół;
- prowadzenie poradnictwa i organizowanie pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dla osób uzależnionych doświadczających przemocy i ich rodzin;
- przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej w szkołach.

W zakresie osiągnięcia wyznaczonych celów zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

L.p.	Nazwa programu (projektu)	Odbiorcy	Efekty
1	Dyżury terapeuty uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy i Osób Uzależnionych	Dorośli – 222	Prowadzone były terapie uzależnień od alkoholu, środków psychoaktywnych, hazardu. Uczestnicy mogli nabyć konstruktywne umiejętności w utrzymaniu abstynencji. Budowana była motywacja do ciągłej pracy nad sobą w celu zapobiegania nawrotom picia.
2	Prowadzenie porad dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy i Osób Uzależnionych.	Dorośli - 108	Przeprowadzono 128 konsultacji dla osób uwikłanych w przemoc: osobami doznającymi przemocy, jak też stosującymi przemoc. Prowadzone były oddziaływania edukacyjno-korekcyjne w stosunku do sprawców przemocy polegające na nabywaniu umiejętności radzenia sobie z emocjami, zwiększaniu samokontroli.
3	Prowadzenie porad prawnych w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy i Osób Uzależnionych	Dzieci - 3 Młodzież - 24 Dorośli - 124	Ograniczenie społecznych skutków nałogów i przemocy, rozmiarów degradacji społecznej i ekonomicznej rodziny. Ochrona dzieci przed negatywnymi skutkami rozpadu rodziny. Osoby zgłaszające się po pomoc otrzymały porady prawne, pozwalające podjąć konkretne działania ukierunkowane na poprawę sytuacji życiowej.
4	Prowadzenie mediacji dla rodzin w sytuacjach konfliktu.	Dzieci - 4 Dorośli – 66	Pięcioro kuratorów sądowych prowadziło mediacje oraz podejmowało działania edukacyjno-informacyjne w zakresie radzenia sobie z emocjami, udrażniania kanałów informacyjnych. Kuratorzy prowadzili mediacje w sprawach spornych.
5	Udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży w Punkcie Konsultacyjnym.	Dzieci - 20 Młodzież - 8 Dorośli – 28 Nauczyciele – 5	W ramach realizacji zadania udzielano wsparcia psychologicznego, interwencji profilaktycznej w celu wczesnego rozpoznania zagrożeń i podjęcia interwencji w celu ograniczenia zachowań problemowych. Udzielano informacji na temat miejsc pomocy specjalistycznej.
6	Realizacja zadania Profilaktyka – sposób na uzależnienia behawioralne	Młodzież – 10	Uczestnicy zdobyli umiejętności reagowania na uzależnienia behawioralne, rozumienie potrzeb profilaktyki. Pogłębili wiedzę i świadomość dot. różnych sytuacji, w których brak zrozumienia może prowadzić do uzależnień lub narażenia na uzależnienia. Nauczyli się określać własne

			problemy i planować działania w sposób właściwy dla rozwoju i zdrowia, akceptowany społecznie.
--	--	--	--

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba osób, którym udzielono specjalistycznej pomocy w Punkcie Konsultacyjnym – 612;
- liczba osób, którym udzielono porad prawnych - 151;
- liczba osób, które skorzystały z pomocy punktu mediacyjnego – 70;
- liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie poddania się leczeniu - 19;
- powołano 43 grupy robocze i diagnostyczno-pomocowe zajmujące się opracowaniem indywidualnego programu pomocy dla rodzin, w których występuje przemoc, w ramach których odbyło się 150 posiedzeń.
- liczba wdrożonych procedur „Niebieskiej Karty” - 43;
- Zespół Interdyscyplinarny spotykał się na 26 posiedzeniach i na 26 spotkaniach.

Główne problemy z jakimi zgłaszały się osoby do Punktu Konsultacyjnego to:

- przemoc w rodzinie: fizyczna, psychiczna i jej destrukcyjne skutki;
- współzależnienie - kobiety zgłaszające się po informacje „co zrobić, gdy mąż pije”;
- problemy rodzinne (rozpad rodziny, zaburzona komunikacja);
- problemy wychowawcze z dziećmi;
- kryzysy osobiste.

Koszty realizacji tych zadań wyniosły – 50 660,00 zł

Dział VI - Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, w których statucie znajdują się zapisy określające zaangażowanie w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii po ogłoszeniu konkursu ofert lub złożeniu w trybie pozakonkursowym

Cel:

- wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom w realizacji zadań i programów dotyczących profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień.

Odbiorcy:

- środowiska samopomocowe integrujące osoby uzależnione i członków ich rodzin;
- instytucje samorządowe, publiczne z terenu miasta angażujące się w działalność profilaktyczną i interwencyjną;
- organizacje pozarządowe.

W zakresie osiągnięcia wyznaczonego celu zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- Integracja środowisk trzeźwościowych poprzez dofinansowanie działalności Klubu Abstynenta „Jutrzenka”, jako miejsca dającego wsparcie dla trzeźwienia i integrującego osoby uzależnione i ich rodziny. Pokrycie kosztów lokalowych Klubu, pokrycie kosztów obozu terapeutycznego dla członków klubu i ich rodzin, pokrycie kosztów obozu terapeutycznego dla członków Klubu.
- Dofinansowanie i wsparcie organizacyjne działalności instytucji, stowarzyszeń. Dotyczy to głównie organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, udzielania pomocy materialowej i finansowej niezbędnej przy organizacji imprez rekreacyjno sportowych, mających wyraźne odniesienie profilaktyczne. Wspieranie organizatorów w promocji zdrowego stylu życia. W tym zakresie wsparte finansowo zostało zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży zagrożonej podejmowaniem zachowań ryzykownych.
- Realizacja programów profilaktycznych i organizacja działań na rzecz dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym i aktywizującym, zapobiegających kontaktom tych grup z substancjami psychoaktywnymi, kształtujących postawy prozdrowotne, rozwijających korzystne z punktu widzenia profilaktyki umiejętności psychologiczne, takie jak asertywność, podejmowanie decyzji pomagania

innym poprzez organizację warsztatów rozwijających umiejętności prowadzenia samodoskonalenia oraz zdrowego stylu życia; szkolenia dla liderów grup wsparcia.

- Wsparcie organizacji zajęć świetlicowych dla dzieci z grup ryzyka, zagrożonych podejmowaniem zachowań ryzykownych.
- Prowadzenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz możliwości i zasad korzystania z profesjonalnej pomocy i różnych form wsparcia w rozwiązywaniu problemów wynikających z picia alkoholu, używania narkotyków; wstępne motywowanie do leczenia i oddziaływania podtrzymujące proces terapeutyczny.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba wspartych projektów i działań o charakterze profilaktycznym, w tym warsztatów profilaktycznych - 7
- liczba instytucji i organizacji angażujących się w działania profilaktyczne – 8
- liczba odbiorców wdrażanych projektów - 697.

Koszty realizacji tych zadań wyniosły - 100 000,00 zł

Dział VII Inne zadania służące realizacji zadań Miejskiego Programu

- finansowanie kosztów lokalowych Klubu Abstynenta "Jutrzenka";
- pokrycie kosztów publikowania materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii, nagrywanie programów przez „Master” TV, Katolickie Radio Podlasia, Łuków TV dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy;
- pokrycie kosztów badania biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- zakup nagrody dla laureata konkursu „Profilaktyk roku 2023” organizowanego przez MKRPA;
- koszty wynagrodzenia pełnomocnika, członków komisji, pracownika wydziału obsługującego Miejski Program, składki na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy;
- finansowanie szkoleń, debat, kampanii, diagnozy i działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym zwiększających kompetencje i doskonalących umiejętności członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- opłata za usługi telekomunikacyjne w Miejskiej Świetlicy Środowiskowej "Parasol";
- prenumerata miesięcznika „Remedium” i „Charaktery”;
- warsztaty dla pedagogów i psychologów z zakresu interwencji profilaktycznej wobec ucznia eksperymentującego z alkoholem i innymi substancjami;
- inne działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Koszty realizacji tych zadań wyniosły około – 251 175,00 zł

Informacje finansowe

Środki finansowe na pokrycie wydatków związanych z prowadzoną działalnością profilaktyczną wynikającą z Programu były ujęte w Budżecie miasta Łuków. Na ten cel w roku 2023 przeznaczono kwotę **901 745,00 zł - Dział 851 – Ochrona zdrowia** w tym:

Rozdział 85153 – Zwalczanie narkomanii 100 000,00 zł;

Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi 801 745,00 zł.

Z kwoty 901 745,00 zł wydano – 892 586,68 zł, co stanowi 98,98 % realizacji ogółu wydatków.

Kwota niewydatkowana w roku 2023 wyniosła 9 158,32 zł. Ponadplanowe dochody niewprowadzone w 2023r. w wysokości 10 424,13 zł zostały wprowadzone do budżetu w 2024r. Przyczyną braku

wydatkowania pozostałej kwoty były rezygnacje z realizacji zadań. Ilość zasobów instytucjonalnych gotowych do podejmowania działań w celu realizacji Miejskiego Programu pozostaje od kilku lat stała.

Zasoby instytucjonalne, z jakich korzystano realizując Program:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Całodobowy Oddział Leczenia Uzależnień,
- Oddział Detoksykacyjny,
- Poradnia Leczenia Uzależnień,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy i Osób Uzależnionych w Łukowie,
- Miejska Świetlica Środowiskowa dla Dzieci i Młodzieży „Parasol”,
- Placówka Wielofunkcyjna w Łukowie,
- Klub Abstynenta „Jutrzenka”,
- Łukowskie Stowarzyszenie Rozwoju,
- Fundacja Cyryla i Metodego,
- Integracyjne Stowarzyszenie Wędkarzy Ziemi Łukowskiej „MIŚ”,
- Stowarzyszenie Społeczno - Kulturalne "Nasz Region" w Łukowie,
- Stowarzyszenie Szachistów "Szachpol" w Łukowie,
- Chorągiew Lubelska Związku Harcerstwa Polskiego, Hufiec ZHP Łuków,
- Fundacja Praesterno,
- Stowarzyszenie Piłki Ręcznej „ŁUKOVIA”,
- Grupy Anonimowych Alkoholików,
- Punkt Mediacyjny,
- Szkoły i placówki oświatowe,
- CUS Łuków,
- Sąd i Prokuratura,
- Komenda Powiatowa Policji w Łukowie.

VII. Wnioski wynikające z realizacji Miejskiego Programu.

Analiza wskaźników realizacji celów zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz ewaluacja sposobu ich osiągnięcia - pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

1. W znacznym stopniu zrealizowano planowane działania. Tam, gdzie było to konieczne, dokonano stosownych modyfikacji oraz dokonano zmiany warunków realizacji.
2. Liczba działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży (w porównaniu do roku ubiegłego) została utrzymana na zbliżonym poziomie.
3. W związku z rosnącymi potrzebami opiekuńczo-wychowawczymi dzieci i młodzieży, potrzebą wspierania pomocy psychologiczno - pedagogicznej prowadzonej w szkołach oraz zagrożeniami związanymi z zaburzeniem środowiska rodzinnego celowe wydaje się dalsze wspieranie i rozwijanie oferty Świetlicy Parasol.
4. Utrzymano ofertę zajęć warsztatowych rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne uczniów, ale też umiejętności wychowawcze rodziców.
5. Zasadne wydaje się dalsze wspieranie działań ukierunkowanych na pomoc dzieciom z rodzin dotkniętych przemocą oraz problemem alkoholowym w szczególności takich działań, które nakierowane są na kształtowanie kompetencji emocjonalno - społecznych.
6. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest jednym z kluczowych działań rekomendowanych przez KCPU. Stała współpraca Miejskiej Komisji z Całodobowym Oddziałem Leczenia Uzależnień SP ZOZ Łuków przyczynia się do zwiększenia efektywności prowadzonych terapii.

7. Regularnie prowadzone były działania wspierające i doradcze dla osób doświadczających przemocy i uwięzionych w przemoc domową.
8. Brak nowych zasobów instytucjonalnych i osobowych, szczególnie w przypadku programów rekomendowanych może w przyszłości być powodem sięgania do zasobów zewnętrznych, co w znacznym stopniu podniesie koszty realizacji tych zadań.
9. Należy zwiększyć działania ukierunkowane na szkolenie specjalistów w zakresie realizacji programów rekomendowanych z obszaru przeciwdziałania narkomanii.
10. Należy zachęcać placówki oświatowe do realizacji programów profilaktycznych ukierunkowanych bezpośrednio na przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z sięganiem przez młodzież po substancje psychoaktywne. Również z wykorzystaniem realizatorów zewnętrznych - jeżeli to konieczne.
11. Należy kontynuować działania prowadzone w Punkcie Konsultacyjnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i w szkole oraz w zakresie pomocy psychologicznej uwzględniając zagrożenia behawioralne.
12. Utrzymana została zróżnicowana oferta dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz wsparcie dla środowisk abstynenckich i organizacji pozarządowych.
13. Podjęto działania utrzymujące i wspierające ofertę zajęć dla dzieci pochodzących z rodzin z problemem uzależnienia: są to zajęcia świetlicowe, sportowe, zajęcia artystyczno-plastyczne, zajęcia feryjne i wakacyjne. Zajęcia prowadzone w Miejskiej Świetlicy "Parasol" oraz realizowane w ramach programu "Trener osiedlowy" wpisują się w potrzeby środowiska lokalnego.
14. Dzięki stałej i systematycznej współpracy z lokalnymi mediami możliwe jest prowadzenie publicznej edukacji dotyczącej uzależnień i tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
15. Analiza wyników diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wskazuje na konieczność wdrażania programów opartych na strategiach wiodących, a w szczególności: strategii edukacyjnej, rozwijającej umiejętności życiowe oraz strategii normatywnej.
16. Wyzwaniem ciągle jest rozszerzenie oferty o programy profilaktyki selektywnej i wskazującej, adresowane do młodzieży i młodych dorosłych.
17. Konieczne jest prowadzenie dalszej pracy, opartej na współdziałaniu Samorządu, instytucji oraz organizacji pozarządowych.
18. Zasadne jest promowanie realizowanych programów w lokalnych i społecznościowych mediach, aby dotrzeć do jak największego grona potencjalnych odbiorców.
19. Decyzją Kapituły konkursu „Profilaktyk roku 2023”, tytuł i nagrodę otrzymał Pan Piotr Safiański - funkcjonariusz Zespołu do Spraw Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii wydziału prewencji Komendy Powiatowej Policji w Łukowie.

Raport sporządziła:

Dorota Zakrzewska
Pełnomocnik Burmistrza Miasta Łuków
do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii

PEŁNOMOCNIK
BURMISTRZA MIASTA ŁUKÓW
ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

mgr Dorota Zakrzewska